

MARNO JÁNOS

Őszi barnák

NÁRCISZ HAZARÉVED

Spiró Györgynek

*Feje felrobban, oldalra híz,
nekiszédül a szemetes kosárnak;
mintha álmodna, álmában otthon jár,
megvannak mind, egymás nyakába
borulva bűnbánó családtagok;
mögötte robajló gesztenyetok,
kutyája lemaradt, kezében undok
nyirkos bőrszalag. Hátra
nem tekint, még egyszer nem kockáztat,
mit gondoljon, ha lámpa
kápráztatja, egy gondolat, elő-
adódhat akármi e tárgyban, egy hír-
telen hány-
inger, szemébe könnyet csal,
álmában ilyenkor mindig egy csirke-
gyár mellett halad el. Az életben persze
soha nem térne oda vissza. Otthon
van, a csirkeszag mint éjszaka az Éden,
édes az az Úrnak, kutyája megveszik érte,
gazdáját beérve vinnyyog – szeme szűk-
ölve s telve barna aggodalommal.
A kosár hideg, mint a vas, abból van,
tartalmaz mindent, amire nincs szava
azonnal a versnek; a vers tétova,
húzza csak a lábát, mint (tévútra) egy
ember, aztán egy nap, mikor már mindegy
volna csaknem, előáll valami régi
történettel. (Ma megálmodta újra.)*

*Rohan tehát, a nyolcadik kört futja,
póráz a zsebében, a kendőjét (papír az)
foltozza; írja: Későn feküdtél, elszikkadt
tudattal kúsztal be az ágyba, inged, nad-
rágod széthányva a padlón; rádió
lábujjal kioltva; Nocturno; kár
érte. Visszasírod még a. Sípolsz, nincs több
szavad, mondatodat elnyeled, mielőtt
még az nyelne el téged. Gyomrod feljebb
tolul, orrodban tüszőseb, a gyermek
ott áll a küszöbön, elnéz melletted
egy zugba, néz szótlanul s meredten,
akár egy látszat. (Mint aki még meg-
gondolja magát, s menten sarkon fordul.)*

*Majd álmában tovább kínozza
a jegyzetanyag. Rágja a csirkét, nyerse
az asztal alatt, közte a kedvenc kopasz
nyakú, és a kínzás is nyers szó, mint a sár,
ízt ízre összetapasztva tartalmaz.
De hogy is ne. Tévét nézett az este,
a műsorban Teller Ede,
magfizikus, a fúzió mestere,
miután a hasadást anno kiismerte,
s miután ő maga meghalt még a reggel.
(Névelő, névmás nem is tudni, kell-e.)
Elég az hozzá, a műsor elevenébe
vágott; lebilincselte. Egy vén test, félig
hanyatt a bomlásnak kitéve, melyből (sic!)
kedvtelve omlik a szó, akárha kása-
hegy, s a hegy lejtőjén aranylánc, a lánc
mellett egy fekete karéj tárgy, később
esik le nála, a lélegeztető. A
szemnek fogódzó, szívének kapaszkodó.
Miközben az ajtót kaparja a kutya.
Dögölj meg, másolja. Az ősz előre-
haladtával egyre későbbre tolódik az
álom mint az élet. S gyógyír-e erre
a fülében visszhangzó spanyolviasz: Az élet
álom. Az ember azonban több mindent*

tehet az asztalra, mely alatt álmában
csirkék kelnek télen mint tavasszal, s az ég
tudja, mikor még, odahaza, ám most még
nem tart ott, nem ott jár, Teller tartja
fogva, még a tojás héja előtt, ki mit ért
tojáson, persze, azon múlik végül, hogy
a puffanást teltnek-e vagy üresnek halja.
Vagy mért ne a kettő között. Unva magát
kicsit, s ráhagyva mindig egy kicsivel többet
annak, aki mást mond. Teller ki-
merült, de kedélye nem romlott, kedélye
telt, mint odakint a parkban a gesztenye-
lombok, a munka jól haladt, meséli, úgy-
szólván együtt az egész magyar agytröszt,
de van, aki széthúzna, lesve a jövőt;
szemhéja gyűrött, és csak most tűnik elő
a mandula íve, a csont és a hártya, s a résben
a csorduló tekintet sárgája, fehére.
Álmodban, írja, ez játszhatott közre,
egy pohár ásványvíz a konyhában fél lábon,
cigaretta, meg valami olvasmány hozzá, nem
ugrik be, kitől, talán a véletlen műve.
Fékezni az időt, ez itt a teendőnk.

Aztán átöltözött. Későn ért vissza
a riport másik felére, túl a két bombán,
az Oppenheimer-ügyön, az időjárás az,
ami az embert ma egyedül sarokba szorítja;
egyedül, hogy érti Teller: egyedül az
ember vagy/és a kuttyája, vagy nézi bambán
a rímet rá, hogy még elmegy-e, vagy másolván
ide tegnapi nektárját az őszről, mely
Nárciszt idézi, napraforgó formán.
Nincs még egy órája, hogy kikelt
az ágyból mint magából, de minek,
azért, hogy fázzon, nadrágja, inge
széthányva a padlón. Álma hidegen
hagyja, vidékre utazott benne,
tudván, hogy nem éli túl, ha megérkezik.
Egy bárótól olvasta még az este,

hogy ami távolról nézve kéknek fest,
közelebb lépve (s a legjobb esetben)
az is a remény zöldjévé silányul.
És ő már nem gyerek. Eleget unta
magát éveken át egy ágyban játszva
a beteget egyedül; a báró jól
látta: aztán még közelebből a remény
is tűvé lesz, amint kék hegyed lába
a lábad alá kerül. És itt az ősz,
elég egy szó, és az ember ott terem,
és beleborzong, ahogy ropog az üveg-
cserép; láza felszökik, eredne ő is
utána, fejét kapkodva ősi vesszők
elől. Fejét dagasztja őszi váladék,
sárga; és elvergődik papírja közé,
a lámpa vakítja, azt írja, törölné
előre, ami e naphól még hátravan
neki – délelőtt tizenegy, tizenegy tíz,
tizenegy húsz körül a naphól már betűz
egy kevés a padló távoli zugába,
írásod feladva, vén tányérvirág, kó-
katag fővel ülsz ki az ablakpárkányra.

*Egy nap mint a véletlen műve. Benne le-
áldozik, álmában ott terem egy fél
xanax betéttel, csirkéken gázol át,
de meztláb, ujjhegyen, sarkában a család,
lehet ebéd előtt éppúgy, mint azután.
Mellékes. A nyusedék örökre nyers marad.
Örökszag; kerüli az asztalt, nem tesz le rá
semmit, aminek egyszer még súlya támadhat;
lépdel, mint egy lepke; vergődik; nő-
vére, húga fürödni szaladnak, nő-
vére a vízben Arany balladákat szaval.
Ő az éléskamrába tart. Nem az éhség
hajtja, inkább a fölösleg, árnyéka
mintegy az égi szükségnek. Nehéz
álomban erről számot adni. Benyitva
mindjárt oldódik a rejtély: ott lóg egy kampón
a színészház elnöke, a Gobbi Hilda,*

*úgy néz le rá, mintha volna még mondata,
mely neki szól direkt; szeme mandula,
indulattal telve; karjába fogja hát
a nadrágba bújt testet, a nadrág dohány-
barna, s ahogy megemeli, kiönt a sár
benne. Álmában észleli, hogy Teller áll
mögötte. A vers egész a tudatánál
van. S nincs rajta kívül semmi magyarázat.*

